

DAVUT YILDIZI

Davut yıldız'ı ya da Davut Kalkanı (David Magen) olarak bilinen Mühr-ü Süleyman sembolü altı köşeli bir yıldızdır. İki eşkenar üçgenin birbirine geçmesinden oluşur. Altı kollu bir yıldız olup

merkez ile birlikte yedi noktadan ibarettir. Altı köşeli yıldızın kullanımı Bronz Çağı'ndan da eskiye dayanmaktadır. Geçmişte Müslümanlar tarafından yaygın olarak kullanılmıştır. Mühr-ü Süleyman olarak bilinen dinî bir simgedir. Altı köşeli yıldızın ortasına gelen yere genelde güneş, gül, Allah isminin sayısal değerini ifade eden 66 sayısı ya da Allah'ın (c.c) adı yazılır (Kaynar, H., Tonus, E. 2014.60-62)

Tarih boyunca değişik uygarlıklar tarafından farklı manalarda kullanılmıştır. Geçmiş 3000'li yıllardan daha eskiye dayanmaktadır. Kullanımı yaygın bir semboldür.

Resim: 1 Barbaros Hayrettin Paşa'nın Sancağı (<https://www.gizliilimler.org>)

Bazı uygarlıklar takvim amacıyla kullanmıştır. Süs ve büyü sembolü olarak da kullanıldığı görülmüştür. En eski örneklerine Mezopotamya ve Britanya'da rastlanmıştır. Milattan sonra Hristiyan ve Yahudi toplumlarınca da kullanılmış bir semboldür. Bir inanışa göre Mühr-ü Süleyman, Davut Peygamberin kalkanında bulunmaktadır. Yahudilerin hükümdarı ve peygamberi olan Hz. Davut (as)'ın kalkanı, oğlu Süleyman Peygamberin yüzüğünde bu sembol bulunmaktadır. Hz. Süleyman'ın mührü olarak geçmektedir (Kaynar, H., Tonus, E. 2014.60-62; <https://www.gizliilimler.org>)

Araştırmacılar, Davut Yıldızı'nın Ülker Takımyıldızı'ndan esinlenerek sembolize edildiği düşünülmektedir. Eski uygarlıklar zamanında takımyıldızlarına bakılarak tarım zamanları belirlenmekte idi. Davut yıldızına benzeyen Ülker Takımyıldızı, merkezde bir nokta ve etrafını saran noktalardan oluşmaktadır. Türk halkı arasında Yörük yıldızı olarak da bilinir. Ülker Takımyıldızına göre ekim zamanı, hava durumu, hayvanlarını otlatma vakti belirlenir, doğa olayları tespit edilir ve bu yıldızların konumuna göre yaşam biçimlendirirdi. Mezopotamya insanı için son derece önemli bir yıldızdır. Ülker yıldızı merkezde bir nokta, etrafında altı nokta ile betimlenmiştir. İnsanlar boyunlarına, el ve yüzlerine bu sembolü çizmişlerdir. Kilimlerde, takılarda ve diğer eşyalarda bu sembolü görmek mümkün. Davut yıldızı, Ülker Takımyıldızı'nda anlam bulmuş bir semboldür. Eski denizciler Ülker Takımyıldızı'na bakarak denize açılırlardı. Sümer kil tabletlerine ülker yıldızı takım şeklinde olmakla birlikte Davut yıldızı şeklinde de çizilmiştir. Barbaros'un sancağında da Davut yıldızı bulunmaktadır. Türk-İslam tarihinde sıkça kullanılan bir semboldür. Bu sembol Süleyman (as) ile daha önemli hale gelmiştir. Müslümanlar arasında Mührü Süleyman olarak geçer. Yahudiler ise bu sembole büyüsel ve mistik anlam yüklemişlerdir. 16. yy'dan sonra sıklıkla kullanmaya başlamışlardır. Muska, bayrak ve flamalarında bu sembole yer vermişlerdir. 1897'de Siyonist hareketin sembolü olarak resmen kabul edilmiştir. 1948'de İsrail Devleti siyasi

kimlik kazanınca bu sembol yahudilikle özdeşleşmiştir. Bu tarihten sonra Müslümanlar tarafından Davut yıldızı'nın kullanımı aynı oranda azalmıştır (Seval, Ş. 2017, 33-38; <https://www.gizliilimler.org>).

Mühr-ü Süleyman sembolü, Türk Sanatında mimari ve el sanatlarında tarihin ilk çağlarından beri kullanılan bir motiftir. Metal, ahşap, cam, mimari, dokuma gibi alanlarda kullanımı yaygındır. Kilim desenlerinde sıklıkla kullanılmıştır. Nazara karşı kullanılmış aynı zamanda, adeleti, mükemmeliyeti ve gücü temsil etmektedir. Osmanlılarda şans sembolüdür. Türklerin İslama geçişi ile camii ve tekke gibi yapıların kubbelerinde, tavanlarında merkezi motif olarak, duvarlarında, pencerelerinde süsleme deseni olarak kullanılmıştır. Çeşmelerin üzerine çizilmiş, kapı girişlerinin üstüne de asılmıştır. Melikşah türbesinde, Anadolu Selçukluları ve Osmanlı mimari yapılarında ve sanat eserlerinde, Memlûklü ve Altınordu Devletinin paralarında, Artukoğulları, Karamanoğulları, Candaroğulları gibi daha birçok Türk beyliklerinde, İlhanlılara ait eserlerde sıklıkla rastlanır. Barbaros'un sancağında da bulunur (Kaynar, H., Tonus, E. 2014.60-62; Solmaz, G. 2009,337-338; <https://www.gizliilimler.org>; Seval, Ş. 2017, 33-38).

Davud Kalkanı (Davud Magen), Davut yıldızı adlarıyla da bilinen Mührü Süleyman Osmanlı dönemindeki yoğunlukta olmasa bile günümüzde zaman zaman kullanılan sembollerimizdendir.

Tülün ERGÜN

KAYNAKLAR:

1. **Kaynar, H., Tonus, E.** 2014. Sivas Altinyayla (Tonus) İlçesi Düz Dokuma Örnekleri'nin Motif Yönünden İncelenmesi. Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi. 13, Ss.53-83.
2. **Seval, Ş.** 2017. Anadolu Kültüründe Simge, Anlam Ve Sağaltım Boyutlarıyla "Dövme". Işık Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Resim Ana Sanat Dalı Yüksek Lisans Tezi.
3. **Solmaz, G.** 2009. Sarıkamış Tarihinde İki Kilim İki Lider A.Ü. Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü Dergisi. Sayı:41,Ss.335-350.
4. <https://www.gizliilimler.org/K.oe.seli-Yildizlarin-Sembolizmi.htm> Erişim: [26.10.2022].

